15- Yabancılara Türkçe öğretiminde eğitsel oyunların konuşma becerisindeki rolü[1*]

Gamze YAVUZ [2]

Alpaslan OKUR [3]

APA: Yavuz, G.; Okur, A. (2021). Yabancılara Türkçe öğretiminde eğitsel oyunların konuşma becerisindeki rolü. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö10), 251-264. DOI: 10.29000/rumelide.1011405.

Öz

Dil, sosyal bir varlık olan insanın sağlıklı iletişim kurmasını sağlayarak onu aktif kılan, yaşayan, canlı bir araçtır. Dil öğretiminde her ne kadar dört farklı beceri (yazma, okuma, dinleme, konuşma) ele alınsa da bu farklı becerilerin gelişimine dengeli bir şekilde imkân sağlanmalıdır. Hem yabancı dil hem de Türkçe eğitiminde bir bütünün parçası olarak var olan bu dört beceri karşılaştırıldığında konuşma becerisinin ihmal edildiği açıkça bilinmektedir. Bu çalışma, konuşma becerisi için iletişimsel ve telaffuz gibi eğitsel oyunlar kullanılarak eğlenceli ve kalıcı bir öğrenme sağlama yönünde bir farkındalık yaratma düşüncesi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın amacı, eğitsel oyunların yabancılara Türkçe öğretiminde konuşma becerilerine olan etkisini ortaya koymaktır. Çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma, Sakarya Üniversitesi TÖMER bünyesinde Türkçe öğrenmekte olan 6 kız 6 erkek toplamda 12 yabancı öğrenciyle yürütülmüştür. Nitel bir özelliğe sahip olan çalışmanın verileri, 2 uzman değerlendirmesi sonucu belirlenen araştırmacının hazırladığı görüşme formundan elde edilmiştir. Yapılan görüşmede sorulan sorular ile eğitsel oyun etkinliklerinin kullanılmasına dair düşünceler, derse ilginin arttırılmasına yönelik görüşler ve sınıf atmosferinin değişimine dair durumlara yanıt aranmıştır. Çalışma, 2019-2020 eğitim öğretim yılı sürecinde derslerde öğretmenler tarafından kullanılan farklı eğitsel oyun etkinlikleri üzerine gruplara ayrılan öğrencilerle görüşmeler şeklinde gerçekleştirilmiştir. Görüşme, her bir grup için yaklaşık 10 dakika toplamda yaklaşık 30 dakika sürmüştür. Görüşme sonuçlarından hareketle, çalışmanın konuşma becerisinin geliştirilmesi konusunda geleneksel yöntemlerden farklı olan eğitsel oyun etkinliklerinin öğretmenler tarafından kullanımının teşvik edilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, eğitsel oyun etkinlikleri, konuşma-iletişim becerileri

---

1 Sakarya Üniversitesi Rektörlüğü, Etik Kurulunun E-61923333-050.99-69671 sayılı yazısı ile araştırma için gerekli olan etik kurul izni alınmıştır.

* Bu çalışma, Gamze Yavuz tarafından Prof. Dr. Alpaslan Okur danışmanlığında 2020 yılında Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi ABD Yabancılar için Türkçe Eğitimi BD Tezsiz Yüksek Lisans Programında bitirme projesi olarak hazırlanan aynı adlı araştırmadan üretilmiştir.

2 YL Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler ABD, Yurtdışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi BD. (Sakarya, Türkiye). gamze.yavuz2@ogr.sakarya.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8999-4811
[Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 25.09.2021-kabul tarihi: 20.10.2021; DOI: 10.29000/rumelide.1011405]
3 Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler ABD., Türkçe Eğitimi BD. (Sakarya, Türkiye). aokur@sakarya.edu.tr, ORCID ID : 0000-0002-2868-063X

The role of educational games in speaking skills in teaching Turkish to foreigners

Abstract

Language is a living tool activates human by enabling them to communicate well. Although the skills (writing, reading, listening, speaking) are considered in a language teaching, a balanced opportunity should be provided for the development. When compared, it is clearly known that speaking is neglected. This study was carried out with the idea of raising awareness about providing a fun and permanent learning by using educational games such as communicative and pronunciation for speaking. The aim is to uncover the effects of educational games on speaking skills in teaching Turkish to foreigners. It was conducted using a semi-structured interview form with 12 foreign students who have been learning Turkish in Sakarya TÖMER. The data of the study, which has a qualitative characteristic, was obtained from the interview form prepared by the researcher determined by 2 expert evaluations. Interview questions are as follows: What do you think about educational games while learning Turkish? Did your interest increase ? Did the atmosphere change? What are the benefits of the educational games? Did the speech anxiety decrease? The study was conducted in the form of interviews with students divided into groups on the different games used by the teachers in the lessons of the 2019-2020 academic year. For each group, the interview lasted 10 minutes for a total of 30 minutes. As a conclusion, it is thought that it will contribute to the encouragement of teachers to use educational games, which are different from traditional methods for the development of speaking skills.

Keywords: Teaching Turkish to foreigners, educational game activities, speaking-communication ability

Giriş

Dil, insanlar arasında sağlıklı iletişim kurabilmek, duygu ve düşüncelerini ifade edebilmek ya da kültürel paylaşımda bulunabilmek gibi çok çeşitli sebeplerle ihtiyaç duyulan en önemli araçlardan biridir. Demirel (2004) araştırmasında, dilin belli kalıplara ve kurallara uyan bir sistem olduğunu, toplumların kendi bireyleri arasında anlaşma sağlamalarının ve iletişim kurmalarının dil olgusuyla gerçekleştiğini belirtmektedir. Bu bakımdan anadilin yanı sıra ikinci dil de gereklidir.

Teknoloji, bilim, sanat ve diğer pek çok alanda değişen ve gelişen dünyamızda yabancı dil eğitimi de önemini korumaya devam etmektedir. Diğer dillerin yanı sıra son zamanlarda Türkçe'nin de yabancı dil olarak öğretimi gittikçe önem kazanan ve gelişmekte olan alanlar arasında sayılmaktadır. Yabancı dil öğretiminin genel problemlerinden biri olan konuşma becerisindeki eksiklik, Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretiminde de kendini göstermektedir. Bu soruna etkili ve kalıcı yönde çözümler sunabilmek amacıyla hedef dilde konuşma becerisinin gelişimine yönelik farklı ve öğrenci merkezli çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sebeple bu çalışmada farklı kategorilerden oluşan, öğrenciyi derste aktif kılacağı, öğrenmeyi eğlenceli ve kalıcı hale getireceği düşünülen eğitsel oyunlar kullanılarak konuşma becerisindeki eksikliklerin giderilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yapılan literatür incelemesinde ülkemizde bu alanda yapılmış sınırlı sayıda araştırmanın bulunduğu gözlenmiştir. Dolayısıyla bu araştırma, yabancılara Türkçe öğretimi alanında öğrenim görmekte olan

yabancı öğrencilerin "eğitsel oyunlar" konusundaki görüşlerinin incelenerek konuşma becerisi üzerindeki etkisini değerlendirmeyi temel almaktadır.

Bu bölümde sırasıyla araştırmanın problemi, alt problemleri, amacı, önemi, bulgular, sonuç, tartışma ve önerilere yer verilecektir.

Problem durumu

Yeni bir dil öğreniminde, hedef dili rahatlıkla kullanabilme konusunda yaşanan zorluklardan dolayı konuşma becerilerini inceleme gereksinimi bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır. Öğrenme-öğretme sürecinde bu problemin olumlu yönde değiştirilerek geliştirilmesine yönelik kullanılan eğitsel oyunların rolünün ne derecede etkili olduğu ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın amacı ve önemi

Eğitsel oyun etkinlikleri kullanılarak yabancı öğrencilerin konuşma becerilerine etkisini ortaya koymak bu araştırmanın öncelikli amacını oluşturmaktadır. Diğer yandan, eğitsel oyun etkinlikleri kullanılarak konuşma becerisinin sağlanması durumunun diğer becerilere etkisi de gözlemlenmiştir. Hedef dili öğrenmede gerekli bir bütün olan okuma, yazma, dinleme, konuşma becerileri göz önünde bulundurulduğunda dört ayrı beceri için de uyumlu bir gelişim sağlanmalıdır. Fakat konuşma becerisine yeterli bir şekilde yer verilmediği ve hedef dilde konuşma becerisinin gelişiminin diğer becerilere oranla geride kaldığı bir gerçektir. Kendini ifade edebilme, sağlıklı iletişim kurabilme, herhangi bir konuda soru sorabilme gibi pek çok sebepten dolayı en çok ihtiyaç duyulan bu beceri alanının ön plana çıkarılmasına önem verilmesi düşüncesinin gerekçesiyle yabancılara Türkçe öğretiminde eğitsel oyunlar kullanılarak konuşma becerisindeki rolü üzerine çalışılacaktır. Bununla birlikte literatür taramasında eğitsel oyunlardan faydalanarak konuşma becerisini geliştirmeye yönelik çalışmaların yeterli olmaması da bu konuda çalışılmasının bir gerekçesidir. Bu çalışmada bahsedilen amaçlara ulaşmak için aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

Problem cümlesi

Araştırmanın problem cümleleri şu şekildedir:

1. Yabancılara Türkçe öğretiminde eğitsel oyun etkinlikleri kullanılarak konuşma becerisinin geliştirilmesi mümkün müdür?
2. Yabancılara Türkçe öğretiminde derste kullanılan eğitsel oyunların sağladığı katkılar nelerdir?

Alt problemler

Araştırmada problem cümlesi olarak belirtilen sorulara ek olarak aşağıdaki alt problemlere cevap aranmaktadır:

3. Yabancılara Türkçe öğretiminde derste kullanılan eğitsel oyunlarla konuşma kaygısı azaldı mı?
4. Eğitsel oyun etkinlikleri ile derse olan ilgin arttı mı? Sınıf atmosferi değişti mi?

soruları da cevaplanacaktır.

Araştırmanın yöntemi

Araştırmada betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Karasar'a (2013) göre betimsel tarama, geçmişte ya da hâlihazırdaki mevcut durumu, olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yöntemidir. Araştırmaya konu olan birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Değişkenleri herhangi bir şekilde değiştirme veya etkileme çabası gösterilmez.

Araştırma çalışma grubu

Araştırmanın evren ve örneklemini 2019-2020 eğitim öğretim yılının güz döneminde, Sakarya Üniversitesi TÖMER bünyesinde Türkçe öğrenimi gören yabancı öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma, 6 kız 6 erkek olmak üzere toplamda 12 yabancı öğrenci ile yürütülmüştür.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğrencilerin bireysel özelliklerine göre dağılımı

Öğrenciler	Cinsiyet	Bölge	Ülke	Sınıf	Dil Seviyeleri
K1	Erkek	Orta Asya	Afganistan	T1 – 9	B2
K2	Erkek	Orta Asya	Kırgızistan	T1 – 9	B2
K3	Erkek	Orta Asya	Özbekistan	T1 – 9	B2
K4	Kız	Balkanlar	Makedonya	T2 – 10	A2
K5	Kız	Balkanlar	Kosova	T2 – 10	A2
K6	Kız	Orta Doğu	Suriye	T2 – 10	A2
K7	Kız	Orta Doğu	Irak	T2 – 10	A2
K8	Kız	Orta Doğu	Irak	T3 – 10	A2
K9	Erkek	Orta Doğu	Ürdün	T3 – 10	A2
K10	Kız	Afrika	Somali	T2 – 10	A2
K11	Erkek	Afrika	Sudan	T3 – 10	A2
K12	Erkek	Afrika	Gine	T3 – 10	A2

Veri toplama araçları ve veri toplama süreçleri

Araştırmada katılımcıların bilgileri ile birlikte kodlanmış numaralar kullanılmıştır (Örneğin; Afganistan. K1). Görüşme soruları hakkında yeterli ve gerçekçi verilere ulaşılacağı düşünülerek görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler yaklaşık 10 dakika sürmüştür. Farklı ülkelerden ve değişik sınıflardan katılımcıların alınmasındaki amaç, farklı görüş ve yaklaşımlara ulaşmaktır. Araştırmada olgular üzerinde durulması ve araştırmanın etik ilkeleri açısından katılımcıların isimleri verilmemiştir.

Çalışmada olaylar doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konan bir süreç içerisinde ilerlediği için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Yabancılara Türkçe öğretiminde eğitsel oyunların kullanılarak konuşma becerisi üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Literatür taraması yapılarak on maddeden oluşan bir soru havuzu oluşturulmasıyla veri toplama aracı süreci işlemiştir. Dört maddeden oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formuna eğitsel oyunlar ve nitel araştırma alanlarından uzman görüşleri doğrultusunda son hal verilmiştir. Dil uzmanı ve alan eğitimi

uzmanından oluşan iki uzman görüşüne başvurularak ölçme aracının kapsam geçerliliği sağlanmaya çalışılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre konuşmayı esas alarak katılımcıların duygu, düşünce ve deneyimleri daha açık bir şekilde ortaya çıkarılacağından nitel araştırmalarda en yaygın ve güçlü veri toplama yöntemi görüşmedir. Merriam'a (2015) göre ise yarı yapılandırılmış görüşme yöntemindeki görüşme soruları esnektir ve katılımcılardan çok özel ve ayrıntılı veriler toplanır. Çünkü cevaplama doğaçlama olacağından önceden belirlenmiş soru ve cevaplar içermez. Bu çalışmada yapılan görüşmeler, öğrencilerle odak grup görüşmeler şeklinde gerçekleştirilmiştir. Her grup için görüşme yaklaşık 10 dakika, toplamda ise yaklaşık 30 dakika sürmüştür. Araştırma soruları aşağıdaki gibidir;

1. Türkçe öğrenirken derslerde konuşma becerisine yönelik eğitsel oyun etkinlikleri kullanılmasıyla ilgili ne düşünüyorsun?
2. Eğitsel oyun etkinlikleri ile derse olan ilgin arttı mı? Sınıf atmosferi değişti mi?
3. Türkçe konuşma becerisini geliştirmek için derste kullanılan eğitsel oyunların faydaları nelerdir?
4. Eğitsel oyunlarla konuşma kaygısı azaldı mı?

Verilerin analizi

Araştırmada, yabancılara Türkçe öğretimi dersinde konuşma becerisini geliştirmek için eğitsel oyun etkinliklerinin kullanımının etkililiğine yönelik olarak öğrenci görüşlerinden oluşan verilerin betimsel ve içerik analizi kullanılmasına karar verilmiştir. Betimsel analize göre, toplanan veriler, önceden belirlenmiş temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Görüşülen veya gözlenen bireylerin görüşleri doğrudan alıntılanarak ve sık bir şekilde yer verilerek görüşler yansıtılmaya çalışılır. Çünkü amaç, oluşan bulguların düzenli ve yorumlu bir şekilde sunulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). İçerik analizinin tercih edilmesindeki sebep söz konusu yöntemin toplanan verilerle hedefler arasındaki ilişkiyi açıklamada kavramsal bağlantıların kurulmasını sağlamasıdır (Büyüköztürk, 2013). İçerik analizi, verileri tanımlama ve verilerin içinde saklı olabilecek gerçekleri ortaya çıkarma sürecidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.259). Bu doğrultuda öğrencilerden toplanan veriler anlamlı bölümlere ayrılmış ve verilerden oluşan kavramlara göre kodlamalar yapılmıştır. Sonrasında, ortaya çıkan kodların benzer ve farklı yönleri saptanmış ve birbiriyle ilişkili olan kodlar gruplandırılarak açıklayıcı temalar oluşturulmuştur. Nihayetinde, araştırmacılar bu kodları ve temaları düzenleyerek tablo haline getirilmiştir. İçerik analizi sonucunda oluşturulan tabloların altında, öğrenci görüşlerinden bire bir alıntılar yapılmıştır.

Bu işlemler sırasında daha önceden belirlenmiş temalarla birlikte, verilerin analizinde "kodlama"lar yapılarak sırasıyla alt kategorilere ve ana kategorilere ulaşılmıştır. Verilerin analizinde, alan uzmanının görüşlerinden hareketle kodların kategorilerle anlamlı bir şekilde bütün oluşturup oluşturmadığı hususunda değerlendirmeler yapılmıştır. Bu görüşler çerçevesinde yakın anlam ifade eden kodların tek bir kod olarak alınması ve alt kategorilerle yeniden isimlendirilmesine karar verilmiştir. Güvenirlik yöntemi "doğrudan alıntı"dan yararlanılarak bu çalışmada doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Süreç sonunda ise veriler; kategori, alt kategoriler ve kodlar olarak anlamlı tablolara dönüştürülmüştür.

Bulgular

Bu bölümde araştırmanın problem ve alt problemlerine ilişkin elde edilen bulgular ve yorumları yer almaktadır. Çalışmaya ilişkin bulgular verilirken çalışma grubundaki öğrencilerin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara verdiği cevaplar göz önünde bulundurularak verilen cevaplar ele alınmış,

konuyla alakalı değerlendirmeler yapılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın temel amacı doğrultusunda elde dilen bulgular alt amaçlara göre tablo ve açıklamalarla verilerek yorumlanmıştır.

Araştırmanın bulguları, veri toplama aracında yer alan soruların sıralamasına göre ve veri analizlerinin anlamlı bütünler oluşturacak şekilde kategori, alt kategoriler ve kodlar haline getirilerek sıralanmıştır. Bütünlük oluşturması açısından araştırmanın tartışma ve sonuç kısmında tablo yorumları ve bu yorumlara ilişkin sonuçlar birlikte verilmiştir.

Çalışma grubuna ilişkin bulgular

Araştırmanın çalışma grubuna yöneltilen sorulara ilişkin cevaplar incelendiğinde, YTÖ alanında A2 veya B2 sınıfında ders görmekte olan öğrencilerin konuşma sürelerinin, konuya bakış açılarının ya da ifade ediş şekillerinin birbirinden farklı olduğu gözlemlenmiştir. Bu farklılıkların sebebi olarak farklı seviye ve sınıflarda olmalarının yanı sıra farklı bölgelerden olmaları gösterilebilir.

Aşağıda karışık gruplardan oluşan sınıflarda yürütülen eğitsel oyun etkinlikleri görüşme sorularına verilen cevaplar göz önünde bulundurularak gösterdiği çeşitlilik bölgeler kapsamında tablo şeklinde belirtilmiş ve ardından tablonun detaylı bir halde yorumuna yer verilmiştir.

Tablo 2. Araştırmaya katılan yabancı öğrencilerin konuşma becerisine yönelik eğitsel oyunlara ilişkin görüşlerinin bölgelere göre farklılığının kategorize edilmesi

ORTA DOĞU	ORTA ASYA	BALKANLAR	AFRİKA
Özgüven kazanma	Kelime öğretimi	Sınıf içi iletişim	Eğlenceli öğrenme
Stresin azalması	Telaffuzun gelişimi	Arkadaşlık ilişkilerinin gelişimi	Akran öğrenme
Daha rahat hissetme	Toplumda konuşma	Aktif sınıf ortamı	Konuşma gelişimi

- Balkanlardan gelenlerin YTÖ' de konuşma becerisine yönelik gerçekleştirilen etkinlikleri sınıf içi iletişim ya da arkadaşlık ilişkilerini geliştirme konusunda başarılı olduğunu vurgulamaya çalışmışlardır. Dolayısıyla bu etkinlikleri sınıf ortamını daha aktif tutmaya yönelik uygulamalar olarak değerlendirmişlerdir.

K7 "Mesela biz utanmıyoruz. Daha samimi ve daha birbirimizle samimi oluyoruz. O yüzden utanmıyoruz, herkes konuşuyor yani."

K8 "Mesela ben ilk geldiğim zaman A2'de hiç kimseyi bilmiyordum, adlarını bile bilmiyordum. Sonra tanışma oyunu oynadık, öyle tanıştık ve diyalog kurduk. Öyle yani arkadaşımı tanıdım. Daha konuşuyoruz, daha samimiyiz."

- Orta Asya' dan gelenler; YTÖ' de konuşma becerisine yönelik gerçekleştirilen etkinliklerden özellikle kelime bilgisine yönelik uygulamaları sevdiklerini dile getirmişlerdir. Bu şekilde kelimelerin konuşma dilindeki kullanım alanlarını öğrenerek telaffuz anlamında da bir insan ya da topluma karşı ifadelerinde daha başarılı olacaklarını ifade etmeye çalışmışlardır.

K1 "Bizim oynadığımız pek çok oyunlar kelimelerle ilgilidir ve bir dilde en önemli olan şey birincisi kelimelerdir…Yani bir kelimenin daha farklı anlamlarını daha farklı nerede kullanılmasını öğreniyoruz ve böylece hangi kelimeyi nerede kullanabiliriz… hem de daha iyi kelimeleri söyleyebiliyor. İyi bir yöntem.."

K2 "…pratik yapmak için…Konuşmada nasıl kullanıyorlar yani. Mesela yapıyor dersek…mesela konuşmada daha biraz farklı kelimeler.."

- Afrika'dan gelenlerin ise dil bilgisi konularına yönelik konuşma becerisi etkinliklerinden hoşlandıkları gözlemlenmiştir. Ayrıca bu etkinliklerin akran öğrenmeyle birlikte derse eğlence katarak öğrenmeyi kolaylaştırdığını da ifade etmişlerdir.

K4 "…örnek ben şimdi bir şey biliyorum ama benim arkadaşım bilmiyor o yüzden oyun oynuyoruz ne biliyoruz biz de anlatıyoruz öğrenciler içinde anlatıyoruz, öğreniyoruz… dersler zor geçiyor ama biz bu ilginç oyunlarla, çok kolay oluyor…"

K9 "Fiillerle ilgili oyun oynadık. Dersten sıkılmadık, bir de fiiller öğrendik bu fiil tahmin ediyorlar yani sıkılmadık. Oyunlar çok güzel, hem eğleniyoruz, hem öğreniyoruz. Duygularımızı zaten değiştiriyor yani "

K11 "Bence bu pratik çok iyi. Çünkü bu pratik eğlenceli ve oynuyor…"

- Orta Doğu'dan gelen öğrenciler konuşma becerisine yönelik eğitsel oyun etkinlikleriyle konuşurken korkmadıklarını ve daha rahat hissettiklerini aynı zamanda özgüven kazandıklarını ifade etmişlerdir.

K5"Mesela ben önce Türkçe konuşmak yani yanlış yapmak için çok korktum. Oynamak için biz beraber çok eğlenceli oluyoruz. Ben bu şeyi geçtim yani korkmuyorum…herkes gülüyor ama bir problem olmuyor. Öğreniyoruz. Kendime daha güveniyorum."

K6"Konuşma sınavında çok heyecanlıyız ama daha sonra oyun oynuyoruz heyecanlı olmuyoruz. Çünkü biz yani alıştık …"

Problem cümlesine ilişkin bulgular

Bu bölümde, yabancı öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda alınan notlar ve ses kayıtları da göz önünde bulundurularak problem cümlelerine ilişkin çıkarımlarda bulunulmuştur. Aşağıda tablolar halinde sunulmuştur:

Tablo 3. YTÖ' de eğitsel oyun etkinlikleri kullanılarak konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik öğrenci görüşleri

TEMA	KOD	AÇIKLAMA	ÖĞRENCİ SAYISI
Konuşma Becerisi	*Eğlenceli*	Ders, sıkıcı olmuyor	12
	Kolay	Öğrenmede kolaylık	8
	Faydalı	Eğlenceli bir öğretim	8
	İlginç	Derse ilgiyi arttırıyor	8
	Rahatlatıcı	Sakin konuşabiliyorum	7

Telaffuz	Doğru ifade biçimi	5
Odaklanma	Nasıl kazanabilirim?	5
Özgüven	Hatadan utanmıyorum	4
Konuşma Dili	Dile maruz kalıyorum	4
Kelime bilgisi	Kelime öğreniyorum	3
Aktif sınıf ortamı	Herkes konuşuyor	3
Kalıcılık	Unutmuyorum	2
Akran Öğrenme	Bilgi alışverişi sağlar	1

Tablo 3 verileri incelendiğinde 12 öğrencinin eğitsel oyun etkinliklerini eğlenceli bulduğu tespit edilmiştir:

K9 "…hem eğleniyoruz hem öğreniyoruz, daha eğlenceli dışarda gibi hissediyorum." K11 "…sıkılmıyorum, heyecanlı.." K3 'Oyun olmasa öğrenci sıkılabilir, sadece gramer ya da ders kitap çalışarak sıkılabilir ama bazen de oyunlar oynanırsa çok eğlenceli oluyor…" şeklinde görüşlerini bildirmişlerdir.

Tablo verilerinde 8 öğrencinin eğitsel oyun etkinliklerinin öğrenmeyi kolaylaştırdığı, faydalı ve ilginç buldukları görülmektedir.

K1"…Ders ortasında yani oyun olması lazım, çünkü beyin de yoruluyor. Uzmanlar da aynen böyle şeyler söylüyor eğitim oyunları yapılması lazım ve gerektir…" K8 "…ilgimi çekiyor. Anlamadığım şeyleri oyunla daha iyi anlıyorum…'

Toplamda 7 öğrenci eğitsel oyun etkinlikleri sayesinde konuşurken daha rahat ve sakin olduklarını

K10 "…oyunda yanlış yaptığımda sıkıntı yok. Daha rahat konuşuyorum…" şeklinde ifade etmişlerdir.

5 öğrenci telaffuz ve odaklanma konusunda eğitsel oyunların konuşma becerisini geliştirdiğini ifade etmişlerdir.

K2 "…oyuna bakıyoruz nasıl oynayacağız yani kurallarını anlamaya çalışıyoruz. Oyunu kazanmak için çaba gösteriyoruz, nasıl oynayacağız, nasıl kazanabilirim diye iyi dinliyoruz…"

4 öğrenci konuşurken hata yapmaktan korkmadığını bu şekilde özgüveninin arttığını ve konuşma diline hakim olma imkanı geliştirdiğini şu sözlerle belirtmişlerdir:

K8 "…derste yaparken ben bunu yapamıyorum diyorum ama oyunlarda onu düşünmüyorum direk söylüyorum" K7 "…ya da hataları yaparken herkes gülüyor ama bir problem çıkmıyor…"

Yabancı öğrencilerden 3'ü ise yeni kelimeler öğrendiklerini ve herkesin konuşmaya çalıştığını ifade ederek sınıf atmosferinin de olumlu yönde değiştiğini vurgulamıştır.

K1 "…başka bir hocamız bazı harfleri veriyor tahtada bizim o harflerden kelimeler yani anlamlı ve manalı kelimeler türetmemizi istiyor ve bu şekilde öğrenciler daha farklı kelimeleri öğrenmek istiyor hem de daha farklı kelimeleri söyleyebiliyor."

2 öğrenci daha iyi öğrendiğini şu şekilde dile getirmiştir:

K6 "…adresleri sevmiyorum adres tarifi yapamıyorum ama oyunlarla öğrendim daha kolay…"

K4 "…örnek ben şimdi bir şey biliyorum ama benim arkadaşım bilmiyor o yüzden oyun oynuyoruz ne biliyoruz biz de anlatıyoruz öğrenciler içinde anlatıyoruz, öğreniyoruz…" ifadesiyle 1 öğrenci de birbirinden öğrendiklerini belirtmiştir.

Tablo 4. YTÖ' de konuşma becerisini geliştirmek için derste kullanılan eğitsel oyunların sağladığı katkılara yönelik görüşler

TEMA	KOD	AÇIKLAMA	ÖĞRENCİ SAYISI
Katkı	*Motivasyon unsuru*	Ders, sıkıcı olmuyor	12
	Kolay	Öğrenmede kolaylık	8
	Telaffuz	Doğru ifade biçimi	5
	Özgüven	Hatadan utanmıyorum	4
	Stres atma	Konuşurken rahatım	4
	Kelime bilgisi	Kelime öğreniyorum	3
	Kalıcılık	Unutmuyorum	3
	Derste farklılık	Geleneksel yöntemden uzak bir etkinlik	2

İçerik analizi sonucunda öğrencilerden 12'si eğitsel oyun aktivitelerini konuşma becerisi açısından bir motivasyon kaynağı olarak faydalı bulmaktadır.

K2 "…derslerde uyuyabilir, telefona bakabilir, çok sıkılır öğrenciler. Ders de çok sıkıcı geçtiği için öğrenciler yorulur… oyun olduğunda eğlenceli, komik olduğu için zaman hızlı geçiyor…"

8 öğrenci öğrenmede zorluk çektiklerinde, eğitsel oyun etkinliklerinin yer almasıyla daha kolay öğrendiklerini ifade ederek faydalı bulmuşlardır. 3 öğrenci yeni kelimeler öğrenmede ve öğrendiklerinin akılda kalıcı olduklarını ifade ederek eğitsel oyun etkinliklerini bu yönde faydalı bulmuşlardır.

K10 "…Ne zaman oyun var derste ben daha fazla kelimeler öğreniyorum. Bu kelimeler benim hafızamda kayıt yapıyorum, daha iyi daha güzel ve bazı konular biraz zor o yüzden ne zaman oyun oynuyoruz o konular bence daha iyi aklıma geliyor…"

5 öğrenci Türkçe konuşurken sözcükleri doğru bir şekilde söyleyebilmelerini sağlayan eğitsel oyun etkinliklerini faydalı bulmuşlardır.

K1 "… hem de daha iyi kelimeleri söyleyebiliyor. İyi bir yöntem.."

4 öğrenci konuşurken yaşadıkları stresin azaldığını ifade ederek, kendilerine daha çok güvendiklerini, korkmadan konuşabildiklerini söyleyerek eğitsel oyun etkinliklerini faydalı bulmuşlardır.

K7 "…daha samimi oluyoruz o yüzden utanmıyoruz artık, herkes konuşuyor yani…"

K11 "…stres azaldı, bu oyun benim aklımda sadece biz oynuyoruz daha rahat konuşuyoruz…"

2 öğrenci ise öğrencinin pasif kalmasına sebep olan geleneksel yöntemlerden uzak bir şekilde öğretimin gerçekleştirilerek derse bir farklılık katması dolayısıyla eğitsel oyun etkinliklerini faydalı bulmuşlardır.

K3 "...sadece gramer ders kitap çalışarak sıkılabilir ama bazen oyunların oynanması farklılık oluyor..."

K1"Tamam, biz şu an burada 5 saat ders çalışıyoruz. Şu an modern eğitim sisteminde yani böyle peş peşe ders çalışmak yani öğrenciye çok sıkıcı geliyor. Ondan dolayı yani derslerin ortasında yani 1. dersin sonunda yani 2. dersin başında yani akıcı bir şeyler oyun gibi yapılması lazım. Çünkü beyin de yoruluyor hem de o öğrenci derse daha iyi bir şekilde öğreniyor. Bunu şu anda uzmanlar da böyle şeyler diyorlar..."

Alt Problemlere ilişkin bulgular

Bu bölümde alt problem olarak ifade edilen sorular öğrencilerin görüşme formundaki cevapları değerlendirilerek tablo 5 ve 6 şeklinde açıklanmaya çalışılmıştır.

Tablo 5. YTÖ dersinde kullanılan eğitsel oyunlarla konuşma kaygısının azaldığına dair görüşler

TEMA	KOD	AÇIKLAMA	ÖĞRENCİ SAYISI
Konuşma Kaygısı /Stres	*Konuşma becerisi*	Konuşma becerim gelişti	12
	Konuşmada rahatlık	Toplumda rahat konuşabiliyorum	7
	Özgüvenli	Konuşurken korkmuyorum	7

Yapılan içerik analizi sonucunda öğrencilerin tamamı oyunların stresi azalttığı ve dolayısıyla da konuşma becerilerini geliştirdiğini belirtmişlerdir. Yine öğrencilerin 7'si oyunlar sayesinde özgüvenlerinin arttığını, ayrıca toplum karşısında daha rahat konuştuklarını ifade etmişlerdir.

K2 "...burada 24 öğrenci var sen konuşurken herkes sana bakıyor yani dikkatini çekiyorsun onların yani düzgün edebi dille konuşmaya çalışıyorsun yani hem de güzel konuşmaya çalışıyorsun... "

K3 "...eğitsel oyunlar stresi azalttı. Mesela biz ilk kez geldiğimizde konuşmamız kötüydü çünkü konuşma pratik yapamıyorduk... biraz utanırız hata yapar mıyım diye ya da yanlış söyler miyim diye..."

Tablo 6. YTÖ' de eğitsel oyun etkinlikleriyle derse ilginin arttığına dair görüşler

TEMA	KOD	AÇIKLAMA	ÖĞRENCİ SAYISI
Atmosfer	*Eğlenceli*	Ders, sıkıcı olmuyor	12
	Kolay	Öğrenmede kolaylık	8
	İlginç	Derse ilgiyi arttırıyor	8
	Rahatlatıcı	Sakin konuşabiliyorum	7
	Odaklanma	Nasıl kazanabilirim?	5
	Özgüven	Hatadan utanmıyorum	5
	Aktif sınıf ortamı	Herkes konuşuyor	3
	Kalıcılık	Unutmuyorum	2
	Akran Öğrenme	Bilgi alışverişi sağlar	1

Yapılan içerik analizi sonucunda öğrencilerden tümü oyunların sınıfın havasını eğlenceli yapması, 8'i dersi ilgi çekici hale getirmesi ve öğrenmede kolaylık sağlaması ve 7'sinin ise konuşurken rahat hissetmesi şeklinde görüş bildirdiği belirlenmiştir.

5 öğrenci de oyunlar sayesinde sınıf ortamını sıkılmadan odaklanabildikleri, hata olsa bile kendilerine özgüven duyarak katıldıkları bir atmosfer olarak tanımlamışlardır.

3 öğrenci herkesin derse katılıp konuşmaya çalıştığını bu şekilde oyunların aktif bir sınıf ortamı yarattığını bildirmişlerdir.

2 öğrenci eğitsel oyun etkinliklerinin yer aldığı derslerdeki konuları unutmadıklarını, akıllarında daha iyi kaldığını ifade etmişlerdir.

1 öğrenci ise oyunlar sayesinde arkadaş olarak birbirleri arasında bilgi paylaşımı sağladığını dile getirmiştir.

Sonuç, tartışma ve öneriler

Çalışma ile ilgili elde edilen bulgulardan yola çıkılarak ulaşılan sonuç, tartışma ve öneriler aşağıdaki gibidir.

Sonuç ve tartışma

Araştırma sonucu, yabancı öğrencilere Türkçe öğretiminde eğitsel oyun etkinliklerinin kullanılması konuşma becerileri üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermektedir. Eğitsel oyun etkinlikleri ne açıdan/açılardan konuşma becerisinin gelişimini olumlu yönde etkilemiştir? Bu etkileri, bulgularda yer verilen 4 farklı temaya sahip tablolar ile detaylı bir şekilde ifade etmek mümkündür:

Tablo 3'te de görüleceği gibi konuşma becerisi, eğitsel oyun etkinliklerinin başta eğlenceli olmak üzere sırasıyla, anlamayı kolaylaştırması, ilginç gelmesi, rahat hissederek derse katılımı sağlaması, doğru telaffuzu kullanmada etkili olması, sıkılmadan odaklanabilmeyi sağlaması, konuşurken öğrencinin güven duymasını sağlaması, yazı dilinden farklı olan konuşma dilinin farkındalığını arttırarak hakimiyeti sağlaması, yeni kelime öğretimini sağlaması, aktif bir sınıf atmosferi yaratması ve kalıcı öğretim sağlanarak akran öğrenmeyi de desteklemesi gibi sebeplerden ötürü konuşma becerisi üzerinde olumlu yönde etkili olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4'te de görüldüğü gibi, derslerde kullanılan eğitsel oyun etkinliklerinin öğrenciyi derse motive eden bir unsur olması, öğrenci için anlaşılması güç konuları kolay hale getirmesi, doğru telaffuzu edinmeyi sağlaması, öğrencinin hata yapmaktan çekinmeden özgüven sahibi olması, konuşma esnasında duyulan kaygı/stresi azaltması, öğrenci açısından eğlenceli bir yolla kelime öğrenimi ve kalıcı öğrenmeyi sağlaması ve derste çeşitlilik sağlaması gibi sebeplerden ötürü katkıları olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5'te ise eğitsel oyun etkinlikleri sayesinde yabancı öğrencilerin Türkçe konuşurken daha rahat hissetmesi ve özgüvenlerinin artması ile konuşma becerilerindeki olumlu değişiklikler gibi sebeplerden ötürü duyulan kaygı/stresi azalttığı tespit edilmiştir.

Tablo 6'da ise eğitsel oyun etkinliklerinin öğrencilere eğlenceli ve ilginç gelmesinden dolayı öğrenmede kolaylık sağladığı, özgüven duyarak ve daha rahat hissederek herkesin derse katılım gösterdiği bir sınıf ortamı yarattığı gerekçesiyle olumlu bir atmosfer oluşturduğu tespit edilmiştir.

YTÖ' de eğitsel oyun etkinliklerinin konuşma becerisi üzerindeki etkisini inceleyen bu araştırmanın bulgularına göre, bu etkinliklerin konuşma becerisi ile birlikte çeşitli konularda da olumlu bir etki yarattığı tespit edilmiştir. Öğrenciler arasında sevgi, paylaşım ve arkadaşlık duygularının gelişimi ve öğrencilerin sosyalleşmesine olanak sağlaması, aralarındaki iletişim bağlarının kuvvetlenmesi bu etkiler arasında sayılabilir. Bu sonuca dayanarak, eğitsel oyun etkinliklerinin yabancılara Türkçe öğretiminde geleneksel öğretim yöntemine göre daha etkili olduğunu söylemek mümkündür. Elde edilen bu sonuç, oyunların yabancı dil öğretimindeki etkisini inceleyen araştırmalarla (Oxford ve Crookall, 1990; Levine ve Reves, 1990; Susüzer, 2006; Fotovatnia ve Namjoo, 2013) aynı doğrultuda bir görünüm sergilemektedir. Oyunlarla yabancılara Türkçe öğretimi konusunda bir çalışma yapan Kara (2010), toplam 1324 öğrenci ile gerçekleştirdiği bu çalışmada on beş farklı oyun uygulamış ve oyunların yabancılara Türkçe öğretiminde olumlu sonuçlar verdiği neticesine ulaşmıştır.

Sonuç olarak; öğrenci merkezli eğitim anlayışına göre düzenlenmiş olan bir eğitim sisteminde, öğrencinin eğitim sürecinde aktif olmasına, yaparak-yaşayarak öğrenmesine imkan sunan ve bütün gelişim alanlarına doğrudan hitap eden (bilişsel, duyuşsal, sosyal, devinimsel) en önemli öğretim tekniklerinden biri olan "eğitsel oyun etkinlikleri" eğitim sürecinin en önemli argümanlarındandır. Eğitimciler, hedeflenen kazanımlara ulaşabilmede bu tekniği uygun bir şekilde kullanmalıdır.

Öneriler

Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretimi esnasında, öğretmene göre oldukça önemli olan, aslında gerçekten de olmazsa olmaz bir konuyu defalarca anlatmaya devam ederek sınıfta büyük bir sessizlik içinde anlamsız bakan, uyuklayan yüzler ya da telefonla meşgul olan öğrencilerle karşı karşıya gelinebilir. Böyle bir durumda sınıfta konuyu destekleyici uygulanabilecek eğitsel bir oyun etkinliği sınıfın havasını değiştirip öğrencileri aktif ve tekrar öğrenmeye hazır hale getirecektir. Yabancı dil öğretiminde eğitsel oyun etkinliklerinin uygulanması, öğrencileri motive etmekten başka, dil becerilerinden özellikle konuşma becerisinin geliştirilmesi konusunda da inkar edilemez bir etkisi olacaktır.

Dolayısıyla, bu bölümde tüm bulgu ve sonuçlar ışığında, araştırma sonuçlarına ve gelecek araştırmalara yönelik önerilere yer verilecektir.

Araştırma sonuçlarına dayalı öneriler

Yabancılara Türkçe öğretimi sürecinde konuşma becerisinin geliştirilebilmesi için, öğrencinin derste gerçekleştirilecek etkinliğin ana öğesi olması gerekir. Bu nedenle, geleneksel dil öğretim yöntemlerinden uzak bir anlayışla öğrencilerin derse aktif bir şekilde katılmasına imkan sunan iletişimsel dil öğretim yöntemine, farklı eğitsel oyun etkinlikleri gibi tekniklere öğretim sürecinde yer vermeye dikkat edilmelidir.

Oyunun geleneksel yöntemler yerine kullanılıp, öğrencinin de öğretmenin yerine aktif olduğu bir sınıf ortamı oluşturulabilir. Çünkü oyun, öğrencinin birçok duyusuna hitap ettiğinden, yabancı dil öğretiminde dil bilgisi öğretimi, kelime öğretimi ve telaffuzu geliştirme gibi alanlarında etkili bir şekilde kullanılabilir. Ünitelerdeki oyun etkinlikleri arttırılarak derse katılım ve motive gücü arttırılabilir. 2017

ortaöğretim İngilizce öğretim programındaki *"….Öğrenciler anlamı kavrayabilmek için birbirleriyle iletişime geçmeli ve etkili bir iletişimci olmak için kişiler arası temel iletişim becerilerini etkinliklerle kullanmalı."* (MEB, 2017) ifadesi derslerde öğrencinin temel becerilerini hedef alan etkinliklerin kullanılması gerektiğini vurguladığından bu görüşü desteklemektedir.

Bugün hemen hemen bütün dersleri oyun ve drama ile öğretmek mümkündür. Çünkü çocuk, oyun içerisinde deneyim kazanır, taktikler geliştirir, düşünüp çözüm yolları üretir ve çeşitli kararlar alır. Bu sayede, hedef beceriler, değerler ve kazanımlar öğrencilere oyun içerisinde kolaylıkla aktarılabilir (MEB, 2006). Bunlara ek olarak oyunlar, dersi ilgi çekici kılar ve öğrencilerin aktif olmasını sağlar. Böylelikle kalıcı öğrenme gerçekleşir (Gürdal ve Arslan, 2011).

Özet olarak, yapılan çalışmaların hepsinde, oyunların yabancı dil öğretiminde geleneksel öğretim yöntemine göre daha etkili olduğu görülmektedir.

Gelecek araştırmalara yönelik öneriler

Bu araştırmanın, YTÖ alanında konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik eğitsel oyun gibi aktif ve ilgi çekici farklı etkinliklere yer verilmesi gerektiği ile ilgili sonraki dönemlerde yapılacak olan çalışmalara yol göstermesi amaçlanmıştır. Bu konuyla ilgili aşağıda yer alan araştırmaların yapılması, alana ve alan yazına önemli katkılar sağlayabilir:

- Konu ile ilgili eğitim kurumlarının materyal ve fiziki şartlarını araştıracak ya da geliştirecek çalışmalar yapılmalıdır.

- Oyunlardan söz edildiğinde ilk olarak akla çocuklar gelmektedir. Elde edilen sonuçlar ise her yaş grubundaki öğrencilerle de bu tür uygulamalar yapılabildiğini göstermektedir. Eğitsel oyunların küçük yaştaki öğrencilerin dikkatini çekmesi son derece doğaldır. Bununla birlikte diğer yaş gruplarında da benzer uygulamalar yapılarak, eğitsel oyun etkinliklerinin etkileri karşılaştırılabilir. Ayrıca yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde oyunların temel dil becerileri üzerindeki (özellikle konuşma becerisini içeren) etkisine yönelik daha farklı, uygulanabilir araştırmalar yapılabilir.

- Konunun bir diğer hedef gurubunu farklı dil seviyesinde ve yaş grubundaki öğrencilerin oluşturduğu bir çalışma yapılabilir.

- Diğer bir husus da öğretmenlerin kullandığı kılavuz kitaplarla ilgilidir. Bu kitaplarda işlenen konulara uygun eğitsel oyun etkinlikleri hakkında bilgilere yer verilmesi, özellikle konuşma becerisini geliştirmek konusunda yararlı olacaktır.

- Türkçe öğretiminde eğitsel oyun etkinliklerine yer verilerek öğrencilerin konuşma becerisi ile birlikte okuma, dinleme ve yazma becerileri üzerindeki etkisi de araştırılmalıdır.

- Türkçe öğretiminde, eğitsel oyun etkinlikleri ve diğer etkin öğretim yöntemleri karşılaştırılarak öğrencilerin dilsel becerileri üzerine etki düzeyleri araştırılmalıdır.

Kaynakça

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2013). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.

Demirel, Ö. (2004). Yabancı dil öğretimi. (2. Baskı). Ankara: Pegem A.

Fotovatnia, Z. ve Namjoo, M. (2013). The effects of cooperative versus competitive word games on EFL learners' vocabulary gain, motivation, and class atmosphere. Mediterranean Journal of Social Sciences, 4 (1), 189-208.

Gürdal, A. ve Arslan, M. (2011). Oyun ve bulmaca etkinlikleriyle yabancılara Türkçe kelime öğretim yöntemi. 1st International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics May 5-7 Sarajevo

Kara, M. (2010). Oyunlarla yabancılara Türkçe öğretimi. TÜBAR, 27 (1), 407-421.

Karasar, N, (2013). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel.

Levine, A. ve Reves, T. (1990). Does the method of vocabulary presentation make a difference? TESL Canada Journal, 8 (1), 37-51.

MEB. (2006). Eğitsel oyunlar dersi (12. Sınıf) öğretim programı. Ankara: Devlet Kitaplığı Müdürlüğü Kitaplığı.

MEB, (2017). Ortaöğretim İngilizce dersi öğretim programı. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.

Oxford, R. ve Crookall, D. (1990). vocabulary learning: a critical analysis of techniques. TESL Canada Journal, 7 (2), 9-30.

Susüzer, K. (2006). Oyun yoluyla Fransızca öğretimi. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Fransız Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Adana.

Yıldırım, H., ve Şimşek, A. (2012). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin.